

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **J.P., S., L.**, zast. JUDr. D.K., advokátom, S., Ž. proti žalovanému: **P.**, IČO: X., zast. JUDr. J.S., advokátom, U., Ž., **o zaplatenie 35 718,84 Eur (1 076 065,70 Sk)**, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. marca 2007, č. k. 35 Cb 59/1998-427, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. marca 2007, č. k. 35 Cb 59/1998-427 v časti ohľadne náhrady trov konania **m e n í** tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznáva náhradu trov prvostupňového ani odvolacieho konania.

V ostatných častiach rozsudok ostáva nedotknutý.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo dňa 26. marca 2007, č. k. 35Cb 59/1998-427 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 578 409,86 Sk spolu so 17,6% úrokom z omeškania odo dňa 02.02.1998 až do vyrovnania a nahradiť mu trovy konania 208 595 Sk na účet právnych zástupcov. V prevyšujúcej časti nároku, ktorý zostal predmetom sporu po čiastočnom rozhodnutí rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 35Cb 59/98 zo dňa 18.12.1992 žalobu zamietol. V dôvodoch rozsudku uviedol, že v ďalšom konaní sa v rámci dokazovania zaoberal otázkou, kto obstaral materiál na vykonanie diela v rozsahu podľa Dohody zo dňa 23.07.1997, otázkou ako vznikla cena dohodnutá v čl. IV bod 1 Dohody zo dňa 23.07.1997, ako aj otázkou, čo bolo predmetom Dohody o vykonaní stavebného diela zo dňa 23.07.1997 a dospel k záveru, že predmetom Dohody o vykonaní stavebného diela zo dňa 23.07.1997 bola „Rekonštrukcia OMD a teľatníka“ podľa

vypracovanej projektovej dokumentácie, že materiál na vykonanie predmetného diela z vlastných finančných zdrojov zaobstaral objednávateľ, aj keď ho fakticky nakupoval zhotoviteľ a objednávateľ mu priebežne zakúpený materiál preplácal a že cena uvedená v článku IV. bod 1. Dohody o vykonaní stavebného diela bola dohodnutá v zmysle § 547 ods. 1 Obch. zák. na základe rozpočtových nákladov pevnou sumou. Pokiaľ ide o vrátenie nespracovaného materiálu po zhotovení diela „Rekonštrukcia OMD a teľatníka“ a jeho spracovanie pri zhotovovaní diela „Prístavba krmoviska“, súd dospel k záveru, že na základe ústne uzatvorenej zmluvy o dielo vykonal zhotoviteľ pre objednávateľa aj dielo „Prístavba krmoviska“, na ktoré bola podľa záverov kontrolného znaleckého dokazovania použitá z celkovo zakúpeného materiálu časť v hodnote 395 678,38 Sk, z toho DPH 73 988,61 Sk, čo znamená, že ak bolo dielo „Prístavba krmoviska“ zhotovované na základe dohody medzi objednávateľom a zhotoviteľom, aj keď ústnej, tak musel mať objednávateľ vedomosť o tom, že z celkovo zakúpeného materiálu v hodnote 1 826 506,60 Sk použije zhotoviteľ časť aj na dielo „Prístavba krmoviska“, čo znamená, že zhotoviteľ mal minimálne konkludentný súhlas na použitie časti celkovo zaobstaraného materiálu v hodnote 1 826 506,60 Sk na zhotovenie diela „Prístavba krmoviska“. Na vyriešenie otázky rozsahu materiálu použitého pri zhotovovaní diela „Rekonštrukcia OMD a teľatníka“ a otázky ceny materiálu použitého pri zhotovovaní diela podľa Dohody z 23.07.1997 nariadil súd znalecké dokazovanie, zo záverov ktorého znaleckého dokazovania vyplynulo, že v zmysle čl. IV bod 1 Dohody o vykonaní stavebného diela zo dňa 23.07.1997 sa má z ceny diela uvedenej v čl. 1 odpočítať len suma 1 308 056,55 Sk, bez DPH 223 644,41 Sk a nie suma 1 826 506,60 Sk, tak, ako to tvrdil žalovaný. Vo vzťahu k nároku žalobcu uplatneného podľa čl. IV bod 2 veta druhá dohody o vykonaní stavebného diela súd dospel k záveru, že podľa ust. § 35 ods. 2 Obč. zák. je potrebné právne úkony vykladať v súlade so skutočnou vôľou toho, kto právny úkon urobil, čo v danom prípade znamená, že aj keď z jazykového vyjadrenia čl. IV bod 2 Dohody o vykonaní stavebného diela vyplýva, že aj keď objednávateľ zabezpečí dodávku materiálu na svoje vlastné náklady a z vlastných finančných prostriedkov, tak bude táto dodávka odpočítaná od priebežnej fakturácie zhotoviteľa, čo však neznamená, že by skutočnou vôľou zmluvných strán nebola okrem uvedeného zmluvného ujednanja aj vôľa, aby v prípade, že fyzicky zabezpečí zhotoviteľ dodávku materiálu, vznikol zhotoviteľovi nárok na určitú odmenu vo výške 3,5% a vo výške 2% zo sumy 1 460 000 Sk, pretože v opačnom prípade by druhá veta čl. IV bod 2 bola nelogická a nadbytočná, keďže by odporovala predchádzajúcej vete čl. IV bod 2 dohody o vykonaní stavebného diela. Na základe uvedených skutočností, v súlade so závermi kontrolného znaleckého posudku súd žalobe

čiastočne vyhovel spolu s nárokom na úrok z omeškania zo sumy 578 409,86 odo dňa 02.02.1998 až do zaplatenia. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 3 OSP a vychádzal z toho, že žalobca nebol úspešný v celej čiastke, ktorá zostala predmetom sporu po čiastočnom rozhodnutí vo veci čiastkovým rozsudkom zo dňa 18.12.2002. Keďže však rozhodnutie v danej veci záviselo od výsledku znaleckého dokazovania, rozhodol súd o náhrade trov konania podľa § 142 ods. 3 OSP do výšky prisúdenej čiastky, t. j. do sumy 578 410 Sk, čomu zodpovedá z celkovo žalobcovi vzniknutých trov konania suma 208 595 Sk.

Na odvolanie žalovaného proti rozsudku súdu prvého stupňa v časti jeho výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania a vo výroku o trovách konania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací rozsudkom zo dňa 16. júla 2007, č. k. 2 Obo 122/2007-457 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti 17,6% úroku z omeškania odo dňa 02.02.1998 až do zaplatenia potvrdil.

V časti náhrady trov konania rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žiadnemu z účastníkov sa náhrada trov konania nepriznáva. Odvolací súd zistil, že žalovaný síce vrátil faktúru, avšak nedá sa povedať, že celkom oprávnene. Zo spisu mal zrejmé, že zo žalobcom uplatneného nároku na zaplatenie 1 585 256,70 Sk bol žalobcov nárok oprávnený do výšky 509 191 Sk a 578 409,86 Sk. So zaplatením týchto súm sa žalovaný dostal do omeškania, v tejto výške bola faktúra oprávnená a žalobcovi vzniklo podľa § 369 ods. 1 Obchod. zák. právo na úrok z omeškania, pretože nárok vzniká z nezaplatenia akéhokoľvek peňažného záväzku. Rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti výroku tak ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd tiež konštatoval, že predmetom rozhodovanej veci je zaplatenie istiny 1 076 065,70 Sk a súd návrhu vyhovel do výšky 578 409,86 Sk, čiže pomer úspechu a neúspechu je v danej veci rovnaký a úspešné boli obidve sporové strany. Za nesprávny považoval odvolací súd postup súdu prvého stupňa podľa § 142 ods. 3 OSP. Za zodpovedajúce považoval odvolací súd v danom prípade použitie § 142 ods. 2 OSP, t. j. vzhľadom na okolnosti prípadu a pomerne dlhé znalecké dokazovanie považoval za zodpovedajúce rozdelenie znášania trov konania podľa pomeru úspešnosti a neúspešnosti v konaní. Odvolací súd dospel k záveru, že úspešnosť sporových strán bola približne rovnaká, a preto vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, v ktorej časti výroku rozsudok súdu prvého stupňa zmenil.

Proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti výroku o trovách konania, podal žalovaný v zákonnej lehote dovolanie. Nesúhlasil s názorom odvolacieho súdu, ktorý o trovách konania rozhodol podľa pomeru úspechu

v konaní. Uviedol, že žalobu podal na zaplatenie čiastky 1 558 256 Sk, o ktorom nároku krajský súd rozhodol čiastočným rozsudkom, č. k. 35Cb-59/98-ko-161 z 18.12.2002, ktorým mu bola priznaná istina 509 191 Sk. Po čiastočnom rozsudku súd prvého stupňa pokračoval v konaní o zaplatenie čiastky 1 076 065 Sk, z ktorej priznal žalobcovi 578 409 Sk. Celkove tak priznal súd žalobcovi zo žalobného návrhu 1 087 600 Sk. Žaloba voči žalovanému podľa súdneho rozhodnutia nebola oprávnená len v čiastke 470 656 Sk, ktorý pomer úspešnosti nie je pomerom rovnakej úspešnosti. So zreteľom na uvedené má za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a vykonaného dokazovania, a preto navrhol rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zmeniť.

Žalovaný vo svojom stanovisku k dovolaniu žalovaného považoval rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne aj právne správne a navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 OSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníkom konania, dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

Podľa § 236 ods. 1 OSP dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Žalobca dovolaním napadol rozhodnutie odvolacieho súdu v časti o trovách konania, ktoré svojim charakterom je uznesením a ktoré rozhodnutie vykazuje znaky jedného z rozhodnutí, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 239 ods. 3 OSP. Ide o prípady, kedy dovolanie nie je prípustné. Je pritom právne irelevantné, že rozhodnutie o trovách bolo začlenené do rozsudku odvolacieho súdu.

Nepochybne tak prípustnosť dovolania žalobcu z ust. § 239 OSP nemožno vyvodiť. Pre neprípustnosť dovolania sa dovolací súd nemohol zaoberať vecnou správnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 OSP) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 OSP, ale skúmal aj, či konanie nie je postihnuté vadou vymenovanou v § 237 písm. a/ až g/ OSP.

Jedným z dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 237 OSP je skutočnosť, že účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Z toho treba vyvodiť, že ak má ísť o naplnenie predpokladov prípustnosti dovolania podľa uvedeného zákonného ustanovenia, musí zo strany súdu ísť o porušenie konkrétneho procesného ustanovenia voči účastníkovi konania, ktorého bezprostredným následkom bolo odňatie možnosti konať pred súdom.

Podľa § 211 ods. 1 OSP v znení účinnom v čase začatia odvolacieho konania, po predložení veci odvolaciemu súdu odvolací súd doručí odvolanie proti rozhodnutiu ostatným účastníkom a vyzve ich, aby sa v lehote do desiatich dní od doručenia výzvy k odvolaniu vyjadrili, ak to považujú za potrebné.

Tiež v zmysle ust. § 209a ods. 1 OSP, účinnom v čase rozhodnutia odvolacieho súdu, súd doručí odvolanie ostatným účastníkom.

Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd v zmysle uvedeného nepostupoval, keď žalobcovi nedoručil odvolanie žalovaného proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, ktorým porušením procesného ustanovenia zákona odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom, a teda vyjadriť sa k podanému odvolaniu žalovaného.

Na základe uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 243b) ods. 2 OSP zrušil rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 214 ods. 2 OSP, prihliadol na právny názor vyslovený v uznesení dovolacieho súdu (päťčlenného senátu) z 31. januára 2011, č. k. 1 Obdo V 2/2009 a musel konštatovať, že časť rozsudku, do ktorého bolo pojaté rozhodnutie o náhrade trov konania, nebolo dôvod meniť.

Odvolací súd po zrušení jeho rozhodnutia dovolacím súdom je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu v zmysle § 243d ods. 1 OSP (nie však zjavne protiprávnym názorom), ako je prezentovaný v zrušujúcom uznesení dovolacieho súdu.

Právne, odvolací súd k samotnému napadnutému rozsudku, po zrušení dovolacím súdom dopĺňa, že zrušená časť svojou povahou je procesným uznesením, ale vecne samotné rozhodnutie v tejto časti je plne závislé na rozhodnutí vo veci samej, od ktorej vždy závisí. Na rozhodnutie o náhrade trov žiaden z účastníkov vplyv nemá (až na to, že ich uplatňuje, navrhuje a vyčísluje). Iné práva účastníkovi pri rozhodovaní o náhrade trov zákon nepriznáva. Súd potom aplikuje príslušné ustanovenia, podľa ktorých rozhodol (§ 142 až § 150 OSP).

Dôvody svojho rozhodnutia aj ohľadom náhrady trov odôvodnenie rozhodnutia musí obsahovať. V danom prípade v zmeňujúcej časti ohľadne náhrady trov konania v odôvodnení dovolaním zrušeného rozsudku zo 16. júla 2007, č. k. 2 Obo 122/2007-457 sa vyporiadal takto:

„Súd prvého stupňa pri rozhodovaní o náhrade trov konania oprel svoje rozhodnutie o ust. § 142 ods. 3 OSP. Tento postup súdu I. stupňa nebol správny. Odvolací súd v danom prípade považuje za zodpovedajúce použitie § 142 ods. 2 OSP, t. j. vzhľadom na okolnosti prípadu a pomerne dlhé znalecké dokazovanie považuje za zodpovedajúce použitie ust. § 142 ods. 2 OSP, t. j. je rozdelenie znášania trov konania podľa pomeru úspešnosti a neúspešnosti v konaní. Odvolací súd dospel k záveru, že úspešnosť sporových strán bola približne rovnaká, a preto je na mieste vysloviť, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Odvolací súd zistil, že žalovaný síce vrátil faktúru, ale nedá sa povedať, že úplne oprávnené. Zo spisu je zrejmé, že zo žalobcom uplatneného nároku za zaplatenie 1 585 256,70 Sk bol žalobcov nárok oprávnený do výšky 509 191 Sk a 578 409,86 Sk. So zaplatením týchto súm sa dostal žalovaný do omeškania, v tejto výške bola faktúra oprávnená a žalobcovi vzniklo právo podľa § 369 ods. 1 Obch. zák. na úrok z omeškania, pretože nárok vzniká z nezaplatenia akéhokoľvek peňažného záväzku.

Žalovaný sa odvolal aj do výšky priznanej náhrady trov konania.

Predmetom rozhodovanej veci je zaplatenie istiny 1 076 065,70 Sk a návrhu súd vyhovel do výšky 578 409,86 Sk, čiže pomer úspechu a neúspechu je v danej veci rovnaký, teda úspešné boli obidve sporové strany.

Na základe tohto skutkového a právneho stavu odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa, pokiaľ ide o napadnutý výrok priznávajúci 17,6% úrok z omeškania, treba ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdiť a v napadnutej časti týkajúcej sa trov konania podľa § 220 OSP zmeniť“.

Podľa § 239;

Ods. 1. Dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak:

- odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa,
- odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c).

Ods. 2. Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak

- odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu,
- ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia,
- ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Ods. 3. Ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Týmto ustanovením sa dovolací súd procesne neriadil, ale rozhodol v rozpore s ním. Dovolanie v tomto prípade nebolo potrebné druhej strane doručovať, pretože smerovalo proti postupu súdu, do ktorého ani jeden z účastníkov nemohol zasahovať. Napriek tomu prvostupňový súd žalovanému dovolanie doručil a vyzval ho, aby sa k nemu do 10 dní vyjadril (č. l. 482, 483 spisov) a žalovaný sa k nemu vyjadril (č. l. 483 - opakovane uvedené č. l. spisov). Dovolanie podal žalobca a jemu nebolo potrebné ho doručovať.

Treba sa pozastaviť pri dovolaní (č. l. 472 spisov). Ním sa dovolací súd nezaoberal, ale vykonštruoval tu aplikáciu ustanovenia § 237 OSP, ktorú nikto nenamietal a ktorá tu nebola. Nezaoberal sa ani obsahom dovolania, ale o tomto dovolaní, ktoré na Najvyšší súd SR napadlo 20.09.2007 (č. l. 484 spisov) rozhodol po vyše troch rokoch (31.01.2011), keď tak mohol rozhodnúť obratom.

Na záver k postupu dovolacieho súdu treba poznamenať, že podľa ustanovenia § 243b ods. 2 OSP:

„Ak dovolací súd dôjde k záveru, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia nebol dostatočne zistený skutkový stav, uznesením zruší napadnuté rozhodnutie. Ak nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia spočíva len v nesprávnom právnom posúdení správne zisteného skutkového stavu, dovolací súd zmení napadnuté rozhodnutie“.

Dovolací súd je tu viazaný zákonným ustanovením, ktoré ukladá tak postupovať, ale ho nerešpektoval. Pritom formu rozhodnutia (uznesenie), zavedenú touto novelou pre dovolacie rozhodnutie už rešpektoval. Zákon tu nedáva dovolaciemu súdu možnosť zmeniť napadnuté rozhodnutie, ale povinnosť zmeniť také rozhodnutie.

Táto novela OSP nadobudla účinnosť 15. októbra 2008 a podľa nej súd postupuje aj vo veciach, ktoré začali pred jej účinnosťou, ale neboli ukončené do dňa účinnosti (§ 372p ods. 1).

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 8. marca 2011

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová